

EGER IDŐJÁRÁSA 1966-BAN

Dr. ZÉTENYI ENDRE

Közlésre érkezett: 1968. okt. 31.

Az időjárás előrejelzése sok intézményt foglalkoztat világszerte. Újabban a nagyhatalmak a mesterséges holdak egy csoportját is beállították a cél érdekében. Különösen az óceánok felett áramló ciklonok útjának felderítésével nyújtanak értékes adatokat. Ezek segítségével mind nagyobb valószínűséggel jelezhetik előre a várható időjárást, s mind több értéket menthetnek meg a pusztulástól.

Az időjárás a leggyakrabban emlegetett közérdekű téma. A hírközlő szervek minden alkalommal továbbítják a prognózist. Ha attól eltér a bekövetkezett időjárási esemény, a közvélemény azonnal lesújt kritikájával. A prognosztikai központ védelmében itt nem térhetünk ki, nem is vagyunk illetékesek. De annyit megemlíthetünk, hogy minden kis földrajzi tájegységre részletekbemenő, biztos prognózis soha sehol sem nyújtható. De az időjárást kutató módszerek és műszerek tökéletesedésével a jövőben mind biztosabb előrejelzést várhatunk.

Amidőn Eger 1966. évi időjárását elemezzük, arra is feleletet kívánunk kapni, hogy 1. a hirtelen beálló időjárási változások előrejelzése milyen mértékben érvényesül környezetünkben, 2. hogy az Alföldre vagy az Északi-Középhegységre vonatkozó előrejelzések érvényesülnek-e jobban?

A hőmérséklet járása az év folyamán

A hőmérsékletjárást először a havi középhőmérsékletek értékével jellemezhetjük, s az 1. ábrán tanulmányozhatjuk.

A január tartós hidege szigorú téli időt eredményezett, az állandó hótakaró a télies jelleget még jobban fokozta. Februárban hirtelen megváltozott az időjárás. Teljesen kitavaszkodott. A hőmérsékleti átlag a márciusinak felelt meg. Ez a felmelegedési tendencia márciusban nem folytatódott, a hőmérséklet visszaesést mutatott. Április egészen kellemes, tavaszias időjárást eredményezett, amit négy nyári nap is igazol. Ettől kezdve a hőmérséklet menete júliusig egyenletes emelkedést, majd utána szabályos esést mutat. Májustól októberig bezárólag e „nyári fél év” szépen elkülönül, fagy nem fordult elő. Az enyhe október után télies hatást váltott ki a nedves, hűvös november. A december középhőmérséklete az átlagnak megfelelő volt. A hőmérsékletjárás tehát igazolta a „nyugodt Nap évét”. (Ebben

az évben különösebb időjárási kilengés nem volt, amit a minimális napfolttevékenységgel is kapcsolatba hoznak.)

Az év középhőmérséklete 10,7 °C, ami 0,7 °C-os többletet jelentett. A melegben gazdag esztendőkhöz tartozik ez az év, szemben 1965-el, amikor 1 fokkal kevesebb volt az évi átlag.

Hőmérsékleti ingadozások

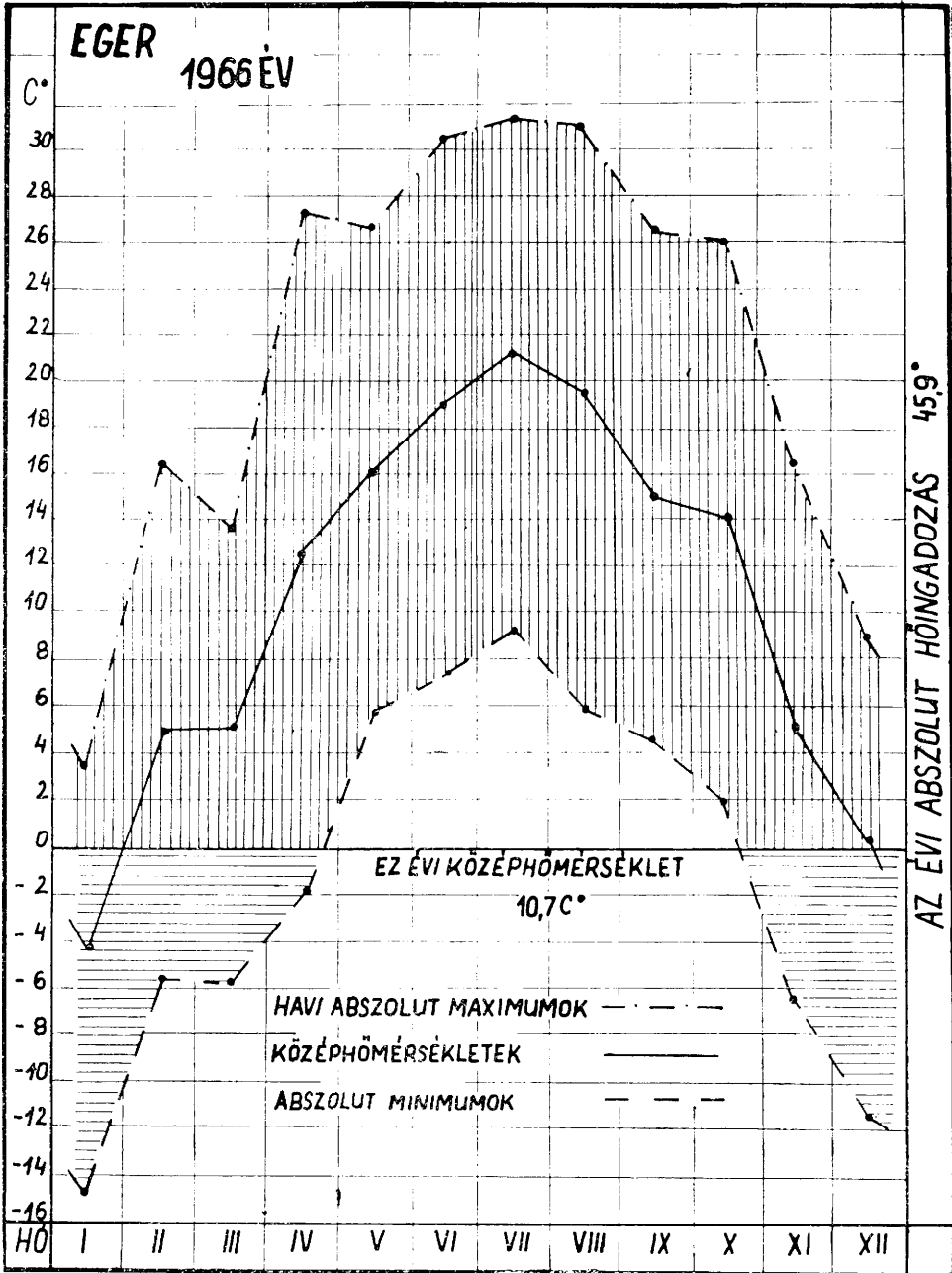
A közepes hőmérsékleti ingadozás 25,5 °C, ez 2 fokkal nagyobb a sok év során tapasztaltnál (23,3 °C). Ennek magyarázata a januári rendkívül alacsony középértékben keresendő. A hőmérsékleti ingadozás értékei az 1. ábráról olvashatók le. Az emberi, különösen a beteg ember szervezete rendkívül érzékeny a hőingadozásra. Azon szempontból kívánok itt a hónapok között különbséget tenni, hogy az egyes havi abszolút hőingadozások a 20, illetve 25 °C-ot elérik-e vagy sem? Január ezen szempontból a hideg jellege ellenére is kiegyensúlyozott hónap volt, ingadozása 18 °C körüli, a felmelegedés egyetlen napon sem érte el az 5 °C-ot.

Nagy hőingadozást tapasztalhattunk februárban és áprilisban (22—29 °C), egy-egy alkalommal igen magas volt a nappali felmelegedés (április 28-án 27,2 °C). Májustól kezdve — a decembert kivéve — a havi abszolút hőingadozás meghaladta ugyan a 20 °C-ot, de a 25 °C-ot csak augusztusban lépte túl. Végigtekintve az egyes hónapok ilyen értékeit, általában mérsékelt hőmérsékleti ingadozásokat találunk, ami Eger *üdülőhely* jellegének jól megfelel. Ugyanezt mondhatjuk a napi ingadozásokkal kapcsolatban is. A napi hőingadozások igen kevés alkalommal, főleg áprilisban, ritkábban szeptemberben lépték túl a 10 °C-ot. Ezzel szemben kedvezőnek kell tekintenünk, hogy a hőmérséklet nyári éjszakákon is leszállt 20 °C alá, felfrissülhetett a levegő, csökkent a nyári fülledtség. Ez pedig a Bükk közelségének, a hegy-völgyi szél rendszeres kialakulásának volt köszönhető.

A hőmérséklet-változást befolyásoló légtömegek

A 2. ábra is a hőmérséklet évi járását tünteti fel, kapcsolatba hozva azt a légtömegek tulajdonságaival. Míg az 1. ábra azt igazolta, hogy a hőmérséklet évi menete elsősorban a Nap járásától függ —, itt pedig azt kívánjuk igazolni, hogy a hőmérsékletjárás szeszélyes játékot mutat pentádokra lebontva, s ez a játék az ide érkező légtömegek magukkal hordozott tulajdonságaiknak a következménye. A Központi Meteorológiai Intézet légtömegnaptára 8 féle légtömeget különböztet meg. A könnyen áttekinthető ábrázolás kedvéért ezeket a légtömegeket hideg és meleg csoportokba soroltuk. A „mérsékelt” tulajdonságú légtömegeket hűtő hatásuk miatt nyáron a hideg, télen enyhítő szerepük következtében a meleg közé oszthatjuk. Grafikonunk egy-egy dekád alatt beáramló hideg —, illetve meleg légtömegek számát jelzi. De a légtömegek számán belül a tulajdonságok minőségének nagyobb szerepet kell tulajdonítanunk. Ezért S-el jeleztük a meleg között szereplő szubtrópusi, A-val (Arktikus) a hidegek között érkezt sarki beáramlást.

A légtömegek hatása a hőmérséklet alakulásánál mindenütt nyomon

1. ábra

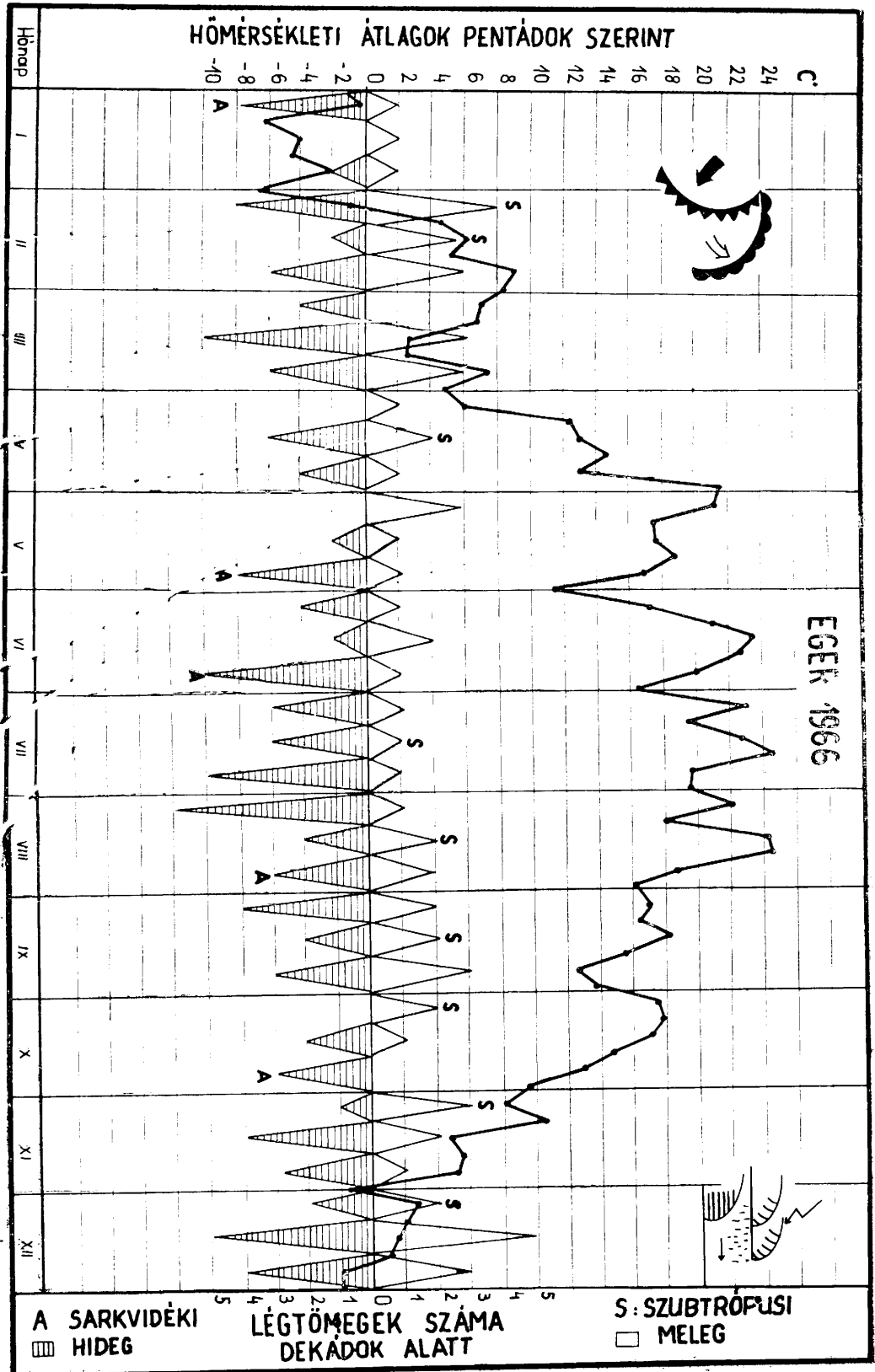
követhető. Pl. a január I. dekádja alatt betört arktikus légtömeg a II. pentádban $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os átlagot eredményezett. Ellentéte ennek a februári légtömeg- és hőmérsékletjárás. A szubtrópusi levegőfajták e hó közepétől $+5$, $+10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os átlagot produkáltak. A márciusi hőcsökkenést ismét a túlsúlyban levő hideg légtömegek idézték elő. A május végi, valamint a június végi hőcsökkenés az arktikus hideg légtömegek számlájára írandó. Ezzel szemben a júliusi és augusztusi hőkiugrások szubtrópusi meleg légtömegek hatására jöttek létre. Az őszi hónapokban, valamint december folyamán is észrevehető az ellentétes tulajdonságú levegőfajták küzdelme, aminek következtében a pentádok hőmérsékleti értéke élénk mozgást mutat. Ezek párhuzamba állítása is tanúsítja, hogy a mozgó légtömegek útjának a figyelemmel kísérése, tulajdonságaik feltárása biztosabbá teszi az időjárás előrejelzését.

Az alacsony és magas hőmérsékleti értékek gyakorisága

Egert hivatalosan is az üdülőhelyek közé sorolták. Biológiailag optimális határértékek az emberi szervezet részére a $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ (hideghatár) és a $22\text{ }^{\circ}\text{C}$ (meleghatár). Nem közömbös tehát, hogy Eger időjárása milyen alacsony, vagy magas értékeket mutatott a kérdéses év folyamán. A meteorológia jellegük szerint megkülönbözteti az optimálistól hidegebb, illetve melegebb napokat. E kiemelt és megkülönböztetett napok a következők:

Fagyos napok, amelyeken a hőmérséklet $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig, vagy az alá süllyed. Téli napok, amelyeken a hőmérséklet maximuma nem emelkedik $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ fölé. Zord napok, ha a hőmérséklet minimuma $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig, vagy az alá hűl. Nyári napok, amikor a hőmérséklet maximuma elérte vagy meghaladta a $25\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot. Hőségnapok, amelyeken a hőmérséklet elérte, vagy meghaladta a $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot. (Forró nap $35\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on, vagy a felett, de ilyen nem fordult elő sehol az országban ebben az évben.)

Az üdülés, illetve a gyógyulás szempontjából a fagyos napok nem okoztak nehézséget —, inkább kedvezőtlennek bizonyult a 21 téli nap január folyamán, amikor a hőmérséklet nem emelkedett $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ fölé. Fokozta a hideget, hogy januárban 7 zord napot is észleltek. De az északi hegyvidéken a zord napok száma minden állomáson több volt, mint Egerben. Feltűnő a fagyos napok kevés száma februárban. Ez kedvező jelenségnek bizonyult. Március és április lassan melegedett fel. Mind üdülési, mind növénytermesztési szempontból hasznosnak bizonyult a nyári fél év csaknem teljes fagymentessége. Április 25-től még talajmenti fagy sem volt november 10-ig bezárólag. Nyári napok zöme a 3 nyári hónapra jutott. A kevés számú hőségnap sem okozott gondot, mert éjszakánként a bükkí szél felűdítette a város fülledt levegőjét. Ez is kellemes vonása az egri nyári időjárásnak. A november még őszi hónap, de 2 napon a hőmérsékleti maximum nem emelkedett $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ fölé. Decemberben sok fagyos, de kevés téli vagy zord napot jegyezhetek föl.

2. ábra

Légnedvesség, csapadékhullás

A légnomást a II. fél év alatt nem észlelte Eger meteorológiai állomása, ezért ebből a szempontból az időjárást nem elemeztük.

A levegő relatív páratartalma 60—85 százalék között ingadozott havi átlagokban. Az alacsonyabb értékek a nyári hónapokat jellemezték. Legalacsonyabb volt május 7-én, 22 százalék. Frontbetörés volt nyugatról 6-os erősségű széllel e napon. A hőmérséklet 7 óra alatt 13 °C-ot emelkedett. Ezzel szemben július 21—22-én a reggeli órákban 90 százalék körüli relatív páratartalmat mértek. Ezen észlelést csapadékhullás követte. Fülledt napok voltak ezek, a légzési zavarokban szenvedők megéreztek. A téli hónapokban a havi átlag a 80 százalékot is meghaladta.

A csapadék évi összege 751 mm, a törzsérték (605 mm) 124 százaléka. Hasonlóan 1965-höz ez az év is a nedvesebbek közé tartozik. Nem volt szerencsés a csapadék évi eloszlása, mert május és június helyett július és augusztus volt rendkívül csapadékos, amikor az átlag kétszerese esett, ez sem az üdülőknek, sem a mezőgazdasági munkák elvégzésének nem kedvezett. Szeptember volt az év legszárazabb hónapja, mint általában (3. ábra).

A napsütés és felhőzet évi eloszlása és mennyisége sem közömbös az üdülőhelyeken. E tekintetben Egert a Kékestető és Miskolc időjárásával állítottuk párhuzamba a múlt évi eljáráshoz hasonlóan. Az évi napfénytartalom sehol sem érte el a 2000 órát, szemben az alföldi és a dél-dunántúli állomásokkal, ahol azt meg is haladta. Ebben a vonatkozásban az északi hegyvidékhez volt hasonló időjárásunk. Ez abból is következik, hogy az év folyamán több volt a csapadék, ami felhősödéssel, kevesebb napos idővel járt. Most is megállapíthatjuk, hogy a Kékestető a téli hónapok alatt több napfényt kap, a téli üdültetésre alkalmasabb, mint Eger.

Széljárás

A széljárás irányát és gyakoriságát évi összegezésben a következő táblázat mutatja:

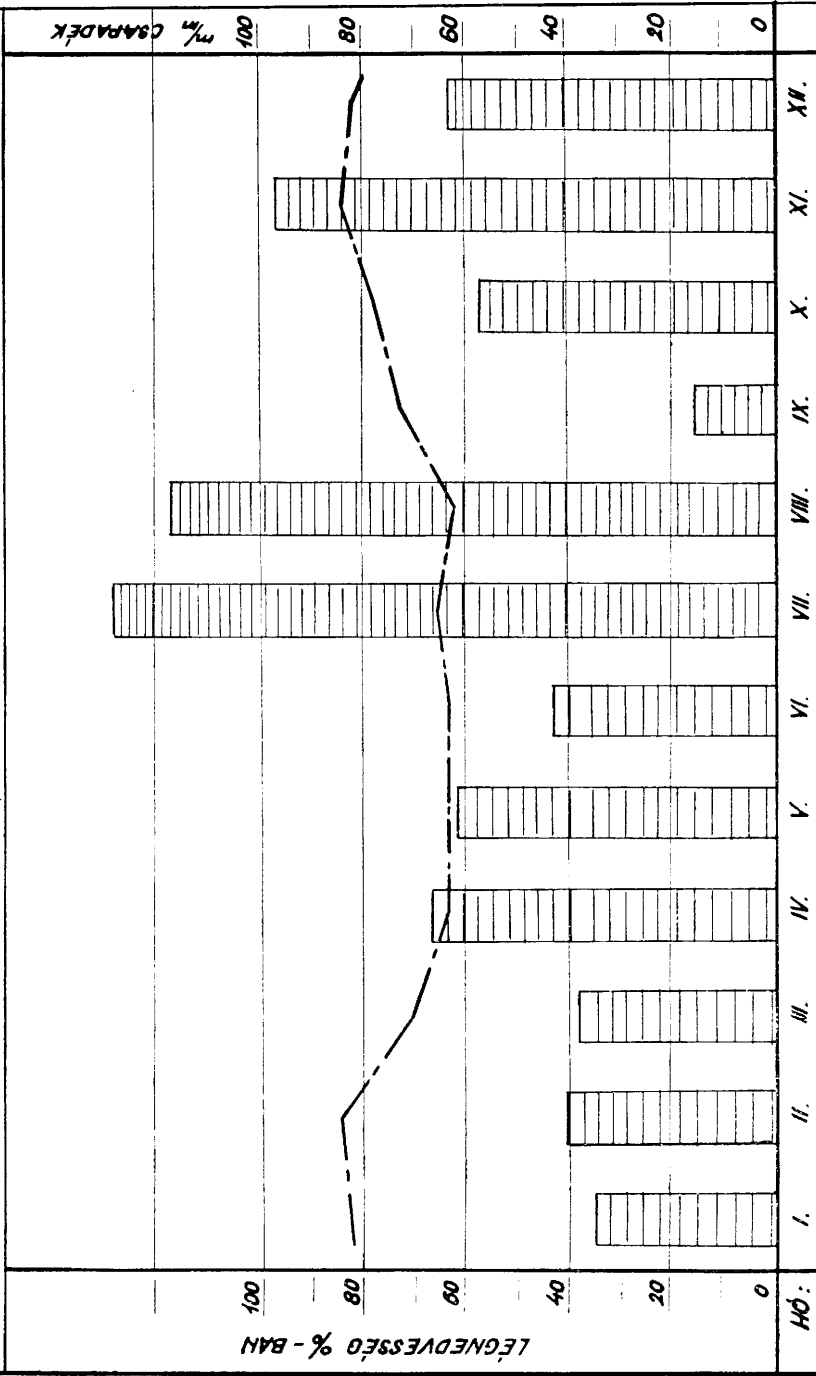
Égtáj:	N	S	E	W	SW	NW	SE	NE
%:	2,3	17,3	8,5	33,0	17,4	4,5	11,0	6,0

Az előző évihez hasonlóan 1966-ban is a nyugati s délnyugati irányú szelek domináltak. E kettő együttese 50 százalékon felüli. Az észlelések 75 százalékában 1—2 erősségű légáramlást észleltek csupán. Ez azt jelenti, hogy Eger a csendesebb széljárású területek közé tartozik. Medencénket szélvédegetnek tekinthetjük, domborzatilag inkább délről nyitott. A szelek erejét más irányból a környező hegyek és dombok megtörik. 6—7-es erősségű szelet az év alatt csupán 12 esetben jegyezték föl. Ezek főleg a nyár eleji frontbetörések idején mutatkoztak. A nyár vége s az ősz eleje aránylag csendes.

EGER: 1966

JELMAGYARÁZAT:

CSAPADÉK:
LEVEGŐNEDVESSÉG:

3. ábra

A hónapok időjárásának folyamatos jellemzése

Január. Hideg, rideg hónap. Az első 5 nap kivételével — a pentádok középértéke végig $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá esett. A 21 téli napon belül 6 zord napot számláltak össze e hónapban. Egy erős hidegbetörés 6-án kezdődött. A Met. Int. 5-i napi jelentése arról számolt be, hogy — „Közép- és Dél-Európa térségében folytatódik a sarkvidéki eredetű légtömegek beáramlása, viharos erejű szelekkel.” Egerben a szél 4-es erősségű volt. A havazás csak 8-án indult meg. A hótakaró ekkor lett összefüggő. Átmeneti enyhülés 13-án mutatkozott, amit az Adriai-tenger ciklonrendszere által ide szorított enyhe légtömegek okoztak. Utána ismét sarki hideg érkezett nyugat felől. Ország-szerte 21-én érte el a hideg a csúcspontot, de Egerben 30-án volt a leghidegebb, amikor $-14,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot mértek. Ugyanakkor a Kékes-tetőn -5 , Mátraházán $-7\text{ }^{\circ}\text{C}$ volt a minimum. Ez a rendkívüli egri hideg az Északi-hegyvidék medencéire jellemző volt, melyeket megült a sűrű köd is. A Mátra tetői a hideg ködös levegőrétegből kiemelkedtek.

Kevés volt a napfényes órák száma, az átlag egyharmada hiányzott. Csak a hónap első és utolsó hetében sütött ki pár órára a Nap. A csapadék normális mértékű volt, főleg hó alakjában esett, a hónap második és harmadik felében naponta volt csapadék. A hótakaró 9-től tartósan bizonyult, 20-án 28 cm-es vastagságot ért el.

A tartós és kemény fagy a külső mezőgazdasági munkát lehetetlenné tette, azonban a vastag hótakaró a kifagyás veszélyét elhárította.

Február. Tavaszias időjárás jellemezte a hónapot. A $+5\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os havi középhőmérséklet márciusnak felelt meg. 6-án, 19-én, 26-án, 28-án szubtrópusi tengeri légtömegek érkeztek, ezek kölcsönözték a tavaszias jelleget. 5-én déltől 6-án délig $8\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot emelkedett a hőmérséklet Egerben. Igen erős volt a hőmérsékleti különbség. A két téli nap mellett mindössze 9 fagyos napot észleltek. Az abszolút minimum 1-én mutatkozott, a zord januári időjáráshoz kapcsolódva. Rendkívüli melegnek kell tekinteni a $16,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os maximumot, ami 22-én következett be. 1900-ig visszamenőleg csak 1 ízben haladta túl, mégpedig 1903 februárjában ezt a felmelegedést az akkori $17,4$ -es maximum. Mindezt a Földközi-tenger térségéből folyamatosan érkező szokatlanul enyhe légtömeg okozta.

A napfényes órák száma átlag alatti volt, elmaradt a Kékes-tető napfénytartalmától is. Összefüggő hótakaró csak 9-ig maradt meg, hamar „fel-falta” a 6-án kezdődő felmelegedés. A csapadék havi értéke meghaladta az átlagot, ami eső alakjában hullott. 22-én mutatkozott az év első zivatara, jégesővel, amit 23-án bőséges, 20 mm-es csapadék követett.

Az időjárás kedvezett a mezőgazdasági munkáknak. Tartani lehetett a fák korai rügyfakadásától.

Március. A szokatlan februári meleget visszaesés követte, de így is átlag körüli volt a középhőmérséklet. E hónapban többnyire hideg légtömegek érkeztek. A visszaesés 13-tól volt erősebb. A Skandinávia felett elhelyezkedő ciklon fagyos levegőt szállított dél felé, „ismét téliesre fordult az idő, viharos északi szelek fújnak” közölte a M. I. jelentése. Egerben is meg-

jelentek az északi, északnyugati irányú légáramlások, bár mindössze 2—3-as erősséggel. Az abszolút maximumot 23-án, a minimumot 27-én mérték, ami az országos viszonyokkal megegyezett. Téli napot egyet sem jeleztek, a 13 fagyos nap sem mondható soknak, bár februárban még ennyi sem volt. Napfényben gazdagnak minősült a hónap. Két napot leszámítva mindig ki-sütött a Nap hosszabb, rövidebb időre. A napfényes órák száma pontosan annyit tett ki, mint a Kékes-tetőn.

A csapadék is meghaladta az átlagot, annak egyötödével. De a havi elosztás nem mondható szerencsésnek, a 37 mm-t kitevő csapadékból 12-én egyetlen nap alatt 27 mm esett. A hónap második felében pedig alig 2 mm. A napfényes, száraz hóvége kedvezett a mezőgazdasági munkáknak.

Április. Kellemesen meleg, tavaszias időjárás, bőséges csapadék jellemezte a hónapot. Az első pentád 6 fokos átlaghőmérséklettel még márciusi időjárást mutatott, de 6-án már a 10 fokot is meghaladta a napi középérték. E felmelegedést a napi jelentés így indokolta: „Az Atlanti-óceán fellett elhelyezkedő ciklonrendszer előoldalán enyhe levegő áramlik Európa légterébe, de Közép-Európában a magas nyomású légköri képződmény derült időt okozott. A felmelegedés fokozódik.” A 19-én beáramló szubtrópusi légtömegek további felmelegedést eredményeztek, de fokozták a csapadékképződést is. 3 héten át a hőmérsékleti középérték megközelítette a májusi értéket. Az utolsó pentád már júniusi meleget produkált (20,7 °C). A két fagyos nappal szemben 4 nyári napot is észleltek. A hőmérséklet abszolút minimuma az országos helyzetnek megfelelően 1-re esett, míg a maximumot 28-án mérték.

Az egrí —1,8-es minimum is bizonyítja védett helyzetünket, ellentétben Miskolccal, ahol —4,2, s Putnokkal, ahol —6,5 °C-ot jegyeztek fel, mint legalacsonyabb hőmérsékletet. A csapadékmennyiség 60 százalékkal haladta túl az átlagot. A havi eloszlás szerencsésebb volt, 9-én és 22-én hullott kiadósabb eső. 8., 9., 11. és 29-én nyári zivatar kísérte a csapadékhullást. Megemlítendő mint érdekesség, hogy e hó 3-án a Nagyegedet hólepel borította. Ritkán tapasztalható északi, északkeleti irányú, 4—5-ös erősségű szélroham jellemezte az időjárást 29—30-án. A népies „bőjti szelek” egyik változata volt ez.

Néhány napot kivéve mindig volt elegendő napsütés. A napfénytartam megfelelt az átlagnak. A kellemes meleg elősegítette a természetjárást, valamint alkalmas volt a mezőgazdasági munkák végzésére is.

Május

Fagymentes, kellemes, kissé száraz tavaszias hónap. A havi középhőmérséklet megfelelt az átlagnak. A pentádok középértéke azonban szeszélyes mozgást mutatott. 2-a és 9-e között a napi átlagok 20 °C fölé emelkedtek, de a hónap utolsó pentádjában csak 11 °C körüli hőmérséklet, áprilisének beillő időjárás alakult ki. 28-ról 29-re 6 fokot zuhant a napi középhőmérséklet. A meteorológiai jelentés előre jelezte az erős lehülést, hogy egy ciklonrendszer nyugati oldalán viharos északi szelek kíséretében folytatódik a hideg levegő beáramlása. Egerben 4-es erősségű, északnyugati irányú szelet észleltek. A hőmérsékleti minimum 10 °C alatt járt több na-

pon át. A radiációs minimum 31-én 1,5 fokra süllyedt, de a fagyponatot nem érte el.

A hőmérsékleti maximumot 7-én mérték Egerben, a keleti országrészben azonban 8-án volt a legmelegebb nap.

Nyári napot csupán 8-at jeleztek, szemben Miskolccal, ahol 13-at mutattak ki. Ez a megfigyelés szintén arra utal, hogy Eger időjárása kevésbé szélsőséges, mint a Bükk-től keletre eső területeké. A napfénytartam átlag feletti volt, 1—2 napot kivéve néhány órára mindig kisütött a Nap.

A csapadék összege átlag alatt maradt, inkább a hónap második felében hullott, ami a mezőgazdaságnak jobban megfelelt, mint az üdülőknek. A záporosót 5 alkalommal zivatar kísérte, de jég nem esett. A 28—29-én beáramló sarki tengeri hideg légtömeg zivatarával és lehülésével a növényzet fejlődését visszavetette.

Június

Átlagos hőmérsékletű, de csapadékban szegény hónap. A hőmérsékleti pentádok grafikonja érdekes szimetriát eredményezett: 16,9, 21,2, 23,6, 22,3, 20,0, 16,7 fokot mutatott a menet. A május végi hőcsökkenés június végén megismétlődött. A maximum 17-én, a minimum 4-én mutatkozott. Ez megfelelt a környező viszonyoknak is. A 13 nyári s a 2 hőségnap alapján a mérsékeltbek közé sorolható ez a hónap. Az éjszakai lehülés e két hőségnapon is 11—15 fok körüli volt, tehát a fülledt nappalt kellemesen hűvös, üdítő éjszaka váltotta fel.

A napsütés időtartama átlag körül volt, az üdülők, strandolók naponta élvezhették a gyógyító napfényt. Kevés volt azonban a csapadék, csak az átlag fele, Eger környezete az aszályos Felső-Tiszavidékhez csatlakozott. Egerben 7 zivataros napot észleltek ebben a hónapban. Környezetünk beleesett abba a zivataros zónába, mely Lőrincitől kezdve a Mátrán, Egeren át Miskolc—Jósvafő vonaláig húzódott.

A mezőgazdasági növények fejlődésére kevésbé volt megfelelő az időjárás, kevés volt a csapadék, az is zivatarral, záporral párosult.

Július

Szeszélyes hőmérsékletjárású, csapadékos hónap. A hőmérséklet középértéke megfelelt a sokévi átlagnak, de a pentádok átlaga szeszélyesen alakult. Hazánk 55 állomása közül egyedül Eger középhőmérséklete mutatott pozitív eltérést. Ez már védett földrajzi fekvésével függ össze. Az első hőmérsékleti visszaesés országosan 6-án, nálunk 8-án következett be, 3 nap alatt 10 fokkal hűlt le a levegő. A lehülést az északnyugat felől érkező hidegebb levegőhullámok okozták. A légtömegnaptár szerint a „mérsékelt” tengeri levegőt hozó front már 6-án megérkezett hozzánk. Az ilyen tulajdonságú légtömegek beáramlása lehülést, a nyári meleg mérséklését okozta a hónap folyamán. Környezetünk a hőmérsékleti ingadozásokra mérséklő hatással van, azzal is bizonyítható, hogy míg Miskolcon 23, Egerben csak 17 nyári napot észleltek. Ezek mellett itt 5 hőségnapot is feljegyeztek. Hőmérsékleti maximum (31,3 fok) két ízben, 5-én és 18-án mutatkozott, ami az országos helyzetnek is megfelelt, de a 9,2 fokos minimum egyedül itt jelentkezett 27-én. Előtte való nap 6-os erősségű szél fúj, a higrométer 41

százalékos relatív páratartalmat jelzett, a páraszegény légkörben éjjel erős volt a kisugárzás.

A sok csapadék, a gyakori felhősödés azt eredményezte, hogy 15 százalékkal kevesebb volt az átlagnál a napfényes órák száma. A 126 mm-t kitevő csapadék a törzsérték 225 százaléka. Az utolsó dekád alatt, 28—29-én két nap alatt 74,7 mm esett, ami a havi átlagnál is több. A zivatarral, 6-os erősségű szélviharral párosult záporozó csapadék károkat is okozott a növényzetben. Jégeső nem hullott. Az időjárás nem kedvezett sem a kalászos növényzetnek, sem a gyümölcsösöknek.

Augusztus

Csapadékos hónap, jelentős hőmérsékleti ingadozásokkal. A havi középhőmérséklet valamivel átlag alatti volt. Az első 10 nap ennek megfelelően alakult. Főleg a második dekád szolgáltatta a kellemes 16 nyári s néhány hőségnapot. A hónap utolsó harmada szokatlanul lehült. A középső harmad átlagon felüli felmelegedését a 12-én érkezett szubtrópusi-szárazföldi frontbetörés okozta. Ezzel szemben a hó végi erőteljesebb lehülésnek a 24-én mutatkozó arktikus-tengeri légáramlás volt az okozója. De a hónap folyamán a „mérsékelt”-tengeri frontbetörések voltak túlsúlyban. A maximumot 15-én, a minimumot 30-án jelezték, ami országos jelenség volt. A kevesebb nyári és hőség-nap az utolsó dekád lehülésének a következménye. Ennek a rovására irandó, hogy napfényben is szegényes volt a hónap.

A csapadék kétszerese volt a törzsértéknek. A havi eloszlása megfelelő, bár a középső harmadban nem esett eső. A 21—24-i bő csapadék zivatarral, záporosó alakjában hullott. Jégeső nem volt. Ez a késői eső csupán a kapás növényeknek használt. Az üdülésben, strandolásban voltak kiesések.

Szeptember

Változékony hőmérsékletű, csapadékban szegény hónap.

A hőmérséklet középértéke 1 fokkal átlag alatti. A második dekád melegebb, az utolsó hűvösebb volt az átlagnál. A hőmérsékleti absz. maximumot itt is 13-án mérték az országos helyzetnek megfelelően. A napi jelentés ezt azzal indokolja, hogy „Közép-Európában magassági széllel erőteljes felmelegedés következett be”. A hirtelen lehülés 20-án mutatkozott. Ezt így írja le a napi jelentés: „Az anticiklon keleti oldalán a Kárpát-medencén keresztül viharos széllel sarkvidéki eredetű levegő áramlik a déli tájak felé.” Nálunk 5-ös erősségű, NE-i széllel jött a lehülés. A 29-én érkezett szubtrópusi levegő átmeneti felmelegedést, kevés csapadékot hozott. Nyári nap mindössze 2 volt, annak ellenére, hogy a csapadék is 64 százalék hiányt mutatott. De itt kell megjegyeznünk, hogy 21 napon a napi maximum meghaladta a 20 fokot, ami még lehetővé tette a strandolást és kedvezett a turisztikának is.

Október

Kellemesen meleg, derült időjárás.

A hőmérséklet havi középértéke szeptemberi átlagszintet ért el, különösen a 2 első dekád alatt volt tartós a meleg. Négy alkalommal szubtrópu-

si-tengeri és szárazföldi légtömeg áramlott be, ezek biztosították az átlagnál jóval melegebb időjárást. 25-e után mérsékelt-tengeri, a hónap végén arktikus-tengeri levegő fokozatos lehűlést okozott. Nyári napot csak egy alkalommal élvezhettek Egerben, szemben az alföldi állomásokkal, ahol 5—10 esetben észleltek 25 fokon felüli maximumot. De fagyos nap sem volt, ezek a jelenségek a helyi időjárás mérsékelt, kiegyensúlyozott jellegére vallanak. A hőmérsékleti maximumot és minimumot az országos viszonyoknak megfelelő napokon észlelték.

A csapadék mennyisége megfelelt a sokévi átlagnak. Annak havi eloszlása is kedvező volt. A napfényes órák száma szintén közel járt a sokévi átlaghoz. A hónap első 4 napján ködöt, ködszítalást észleltek, ezek akadályozták a tűrázást.

November

Hőmérsékletileg ellentétes időszakok jellemezték a hónapot.

Az átlag megfelelt a törzsértéknek, de míg a 2. pentád 10 fokon felüli, addig az utolsó —1,0 fok alatti középértéket eredményezett.

5-én szubtrópusi légtömeg érkezett. A havi hőmérsékleti maximum 7-én következett be, az ország nyugati és déli felében már 5—6-án észlelték ezen értéket. A legalacsonyabbra — ami országos jelenség volt — 29-

EGER

Az időjárási adatok

A meteorológiai állomás t. sz. f. m: 173 m

Hőmérséklet: °C

Hónap	havi közép	eltérés	absz. maximum	dátum	absz. minimum	dátum	fagyos napok száma	téli napok	nyári napok	hőségnapok	radiációs minimum	dátum
I.	-4,2	-1,6	3,4	4.	-14,6	30.	31	21	.	.	-19,6	22.
II.	5,0	+5,5	16,4	22.	-5,6	1.	9	2	.	.	-9,4	1.
III.	5,0	+0,6	13,8	23.	-5,8	27.	13	.	.	.	-9,8	27.
IV.	12,7	+2,1	27,2	28.	-1,8	1.	2	.	4	.	-6,8	1.
V.	16,0	-0,1	26,6	7.	5,8	30.	.	.	8	.	1,5	31.
VI.	19,0	0,0	30,4	17.	7,2	4.	.	.	13	2	1,0	4.
VII.	21,3	+0,2	31,3	5. 18.	9,2	27.	.	.	17	5	5,6	10.
VIII.	19,5	-0,9	31,0	15.	5,8	30.	.	.	16	3	2,2	30.
IX.	15,1	-1,2	26,5	13.	4,4	21.	.	.	2	.	-0,4	20.
X.	14,2	+4,1	26,0	6.	2,0	31.	.	.	1	.	0,2	23.
XI.	5,0	+0,3	16,6	7.	-6,4	29.	10	2	.	.	-7,8	29.
XII.	0,3	0,0	9,2	3.	-11,4	27.	27	4	.	.	-15,4	27.
Év:	10,7	0,7	31,3	VII. 5. 18.	-14,6	I. 30.	92	29	61	10	-19,6	I. 22.

én csökkent a hőmérséklet. A 28-i napijelentésből azt olvashattuk, hogy Európa leghidegebb helye a Kárpát-medence. A hideg levegő 27-én viharos széllel érkezett hazánkba, de Egerben csak gyenge nyugati áramlást észleltek ebből. Az első fagy már 15-én megjelent hóeséssel. Meglepő, hogy itt 10 fagyos napot észleltek, többet, mint Putnokon vagy Miskolcon. Ezt a számot csak a magasabban fekvő állomások (Kékes) lépték túl.

A közel 20 csapadékos nap azt eredményezte, hogy felényi volt a napfényes órák száma, mint az átlag. Gyakori volt a köd és ködcsitálás. A 40 százalékos csapadéktöbbit az őszi vetések megerősödését eredményezte.

Üdülésre, turisztikára nem volt alkalmas az időjárás.

December

A törzsértéknek megfelelő középhőmérséklet, fokozatosan téliesre forduló időjárás jellemezte a hónapot. Mérsékelt égövi, tengeri légtömegek uralták a légteret, melyek sok párát szállítottak. A legmagasabb hőmérsékleti érték 3-án, a legalacsonyabb 27-én mutatkozott. 27 fagyos napot jegyeztek fel állomásunkon. Ez az északi hegyvidékre is jellemző adat volt. De a téli napok száma csak 4-et tett ki, szemben Putnok és Miskolc állomásokkal, ahol ebből 10—11-et jeleztek. Eger fekvése mérsékelő hatással volt a lehülésre.

1966. ÉV

összesítése

a barométer magassága 174 m

Levegő- nedvesség % értékben	Felhőzet		Csapadék						Szél		Napsütés	
	középtérték	eltérés	összeg (mm)		eltérés (mm)	Csapadékos napok száma		havas napok száma	zivataros napok	uralkodó szélirány % ban	órák száma	eltérés
			törzsérték % ban	összeg (mm)		0,1 mm	1,0 mm					
81	6,2	+0,7	35	103	+1	14	11	12	.	W 31	45,5	-24
84	6,1	+1,1	40	114	+5	11	6	0	,	S 26	74,0	-13
63	4,5	+0,1	62	89	-8	12	4	3	.	W 30	157,9	+17
63	4,8	+0,2	43	49	-45	14	7	.	3	W 26	181,3	-1
70	4,1	-0,2	37	123	+7	11	10	.	4	W 38	257,6	+11
64	5,1	+0,6	65	167	+26	12	10	.	7	W 32	253,9	-3
65	4,2	+0,5	126	225	+70	12	9	.	7	W 34	266,4	-28
61	4,4	-0,3	116	181	+52	11	4	.	6	W 40	269,3	-7
73	4,2	+0,7	13	36	-23	8	2	.	3	W 30	211,8	+4
79	3,7	+0,6	56	106	+3	12	8	.	.	W 23	143,2	-2
84	7,1	+1,5	97	165	+38	16	12	4	.	W 23	33,9	-32
83	5,9	+0,1	61	149	+20	18	9	11	.	W 35	53,2	+4
73	5,1	+0,5	751	124	+146	151	95	30	30	W 30	1948,0	-34